

SLOVENSKI NAROD

Naša vsak dan popoldne, izvenredni nedelje in praznike. — Inzerati: do 30 petič 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inzerati petič vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja le na v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D.

Upravištvu: Knaševa ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.
Uredništvo: Knaševa ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.
Poština plačana v gotovini.

Ozdravljenje opozicije.

»V 20. stoletju se je pojavila osmi glavni greh: nezauzanje do bratov. Tudi šesta cerkvena zapoved pravi: Predpostavljaj pri drugih dobro voljo dole, dokler jim ne dokažeš zle volje«

Kardinal Faulhaber.

Predstojajoče besede znanega nemškega kardinala so kakor napisane za našo opozicijo.

Tudi v naši državi lahko govorimo o politični bolezni, ki se ji pravi opozicijska intransigence, nezmerljivost, skrajnost. Ta bolezen prehaja mestoma že v destruktivno razsajanje, v vsesplošno zabavljanje, v rušenje nacionalnih in državnih svetinj. Videl smo n. pr. kako se je bila naša opozicija krčevito zadržala v ideji, da ji pripada vodstvo države. Poslušala se je ogabne »protikorupcijske« kampanje, hotela preslepiti javnost o svojih pravih namerah in jo uspavati glede stališča HRSS. S »protikorupcijsko« akcijo, za katero se je skrivala najgrša demagogija, je hotela razgrniti plašč pozabljene Radiceve preteklosti, jo in kar je še bolj nenravno, je hotela celo omogočiti Stepanu Radiću zmago njegovih državo razkrajajočih idej.

Tudi za časa volilne kampanje smo videli, kako nizko pada opozicija, kako se poslužuje očitne laži o terorju, da prikrije lasten teror in lastna protizakonita udejstvovanja. Hrvatski seljak ni volil svobodno. Nad njim je švigal bič Radiceve maščevalnosti. Isti bič je tolkel po hrvatskem meščanstvu in izvajal najbolj strupeno Radicevo diktaturo. Koliko Hrvatov je glasovalo za Radića iz bojazni pred Radićem? To velja zlasti za hrvatske privredne kroge, za intelektualce, za občinske uradnike itd. Radiću je uspelo istovetiti glasovanje za drugo stranko z izdajstvom »hrvatske domovine« itd. Z enako nemoralnimi sredstvi je postopala tudi SLS. Vporabljala je cerkveni aparat. Sam ljubljanski škof je zadnje dni, dasi nekoliko sramežljivo, vendar dovolj očitno stopil na plan, da pomaga klerikalni volilni slepariji s cerkveno in vero! V Makedoniji so opozicionalci žugali seljakom z — bolgarskimi četami ter s požigom domov, ako glasujejo za »srbske« stranke! V Bosni pa so muslimanski dervisi po džamijah enako sleparili, kakor slovenski kaplani.

Naša opozicija je nezdrava. Boluje na ekskluzivnosti, na megalomaniji, na vetrnjakstvu, na brezobzirnosti.

Zlo ni samo osebno, je moralno! Opozicija ni samo taktično skrajno predzrna in nasilna. Se nikdar ni opozicija priznala nasprotnega stališča kot enakovrednega. Se manj pa je priznala pošteno voljo zagovornikov državnega in nacionalnega edinstva! Ti zagovorniki in državniki so ji »nasilneži«, so ji »pokvarjeni elementi«, so ji »korupcijski«. Nikjer ne vidi idealizma, poštenosti, skrajnega poštovanja.

V tem nezaupanju, v tem osebnem in moralnem stališču do zastopnikov države in nacionalne ideje, se zrcali moralna dednina jugoslovenske opozicije. Tu tiči notranje zlo skrajno nasilnega in razdirajočega boja, ki ga vede opozicija najprej proti nasprotnim državljanom in strankam in nato proti sami državi in nacionalnim institucijam.

Nemški kardinal je zadel v živo, ko je opozoril na osmi glavni greh stoletja. Greh ni samo glavni greh stoletja kot takega, marveč je v prvi vrsti glavna hiba modernega parlamentarizma, kjer se opozicija loteva naravnost nemoralnih metod, da se dokoplje do oblasti in da strmoglavi parlamentarno večino!

Mrzel krop, ki je premočil opozicijo v verifikacijskem odboru, ne bo odveč za ozdravljenje naše opozicije. Iz nemoči se rodi običajno spoznanje in spoznanje sledi, ne vedno, toda možno izpreobrnjenje. Listi že javljajo, kako pritiskajo zmernejši opozicionalci na HRSS, kako ji svetujejo kar preko noči, naj se še bolj odmakne od Radića in boljševiske internacionale in naj se tesneje približa državi in nacionalni ideji. Opozicija izublija glavo, Mi pa

Polom republikanstva Radičeve stranke.

Narodna skupščina ima razveljaviti vse mandate HRSS. — Parlamentarna anketa za mariborsko-celjsko okrožje. — Razveljavljeni bregalniški mandati.

— Beograd, 20. marca (Izv. Ob 12.) Z ozirom na parlamentarno tehnične ovire je za jutri pričakovana plenarna seja narodne skupščine preložena za 22. t. m. v nedeljo ob 9. dopoldne. Večina potrjenih narodnih poslancev je prispela v Beograd ter vlada danes v skupščinskih kuloarjih zelo živahno vrvenje.

Danes dopoldne je verifikacijski odbor izročil v tisk zelo obširno sestavljeno poročilo odbora večine o potrditvi, odnosno razveljavanju mandatov. Poročilo verifikacijskega odbora navaja med drugim pritožbo Vekoslava Spindlerja in tovarišev glede izida volitev v mariborsko-celjskem okrožju. Poročilo pristavlja k pritožbi.

Na temelju člena 7 odstavka 3 skupščinskega poslovnika je odbor sklenil in odredil, da se ima po parlamentarni anketi ugotoviti:

1.) ali se je vršil v konkretno navedenih slučajih verski teror, s katerim se je izvajal na volilce moralni in fizični pritisk, odnosno v koliko je ta pritisk vplival na popolnoma svobodno izražanje volje volilcev in v koliko je bil s tem kršen člen 12 ustave;

2.) ali so bili volilni seznamec in ohih, v pritožbi navedenih 56 volilnih občin, nepotrjeni od pristojnega sodišča, ali so bile v spiske vpisane osebe brez volilne pravice in ali so bile iz seznamov izbrisane osebe z volilno pravico;

3.) ali so se godile nepravilnosti na 81 voliških, kakor to navaja pritožba.

Verifikacijski odbor predlaga narodni skupščini, da se odgodi verifikacija pooblaščenih narodnih poslancev, izvoljenih v mariborsko-celjskem okrožju vse do tlej, dokler parlamentarna anketa ne izvede svoje naloge in ne ugotovi pravega dejanskega položaja.

Večinsko poročilo verifikacijskega odbora predlaga dalje razveljavanje volitev v bregalniškem okrožju, kjer je ugotovljeno, da se je tam vršil strahovit teror in da ni prišla prava volja volilcev do izraza. Pod pritiskom tega terorja in iz strahu je mnogo volilcev glasovalo za demokratsko kandidatsko listo. Tako ni prišlo do izraza prava svobodna volja volilcev in v 20 občinah tega okraja niso bili tudi pravilno sestavljeni volilni imeniki. To je zelo vplivalo na končni rezultat volitev.

Verifikacijski odbor predlaga narodni skupščini, da se pooblastila v bregalniškem okraju izvoljenih treh poslancev Vladimirja Buzerljeviča, dr. Ili-

je Šumenkovića in Arce Lazića ne potrdijo in da se razpiše nove volitve.

Verifikacijski odbor končno predlaga popolno razveljavanje vseh mandatov HRSS.

Motivacija k temu predlogu je zelo obširna in zanimiva.

Poročilo ugotavlja, da je HRSS oziroma vodstvo stranke soglasno odobrilo vse korake svojega voditelja, da je predsedstvo seljaške internacionale v Moskvi dne 1. julija 1924 sprejelo v seljaško internacionalno zvezo HRSS in da je bil ta sprejem odobren tudi od vseh merodajnih faktorjev. Seljaška internacionala v Moskvi je po oficijelnih podatkih del komunistične internacionale in so v njej zastopani tudi oficijelni zastopniki komunistične vlade in kominterne sovjetske Rusije. Seljaška internacionala je ustanovljena v čisto revolucionarne svrhe in je del revolucionarnega bloka, s katerim se skuša vspostaviti po vseh državah komunistični režim in s katerim se pripravljajo zmaga integralnega komunizma. Poročilo dalje zelo obširno omenja delovanje seljaške internacionale oziroma komunistične internacionale ter končno konstatira, da je HRSS s tem, da je na seji dne 3. avgusta 1924 odobrila postopanje svojega voditelja glede vstopa HRSS v seljaško internacionalo, postala je izrazita komunistična stranka, proti kateri je utemeljena vporaba člena 18. zakona o javnem redu in o varnosti v državi.

Opozicijski krogi so pričakovali, da veliko nestrpnost poročil iz Zagreba, za kakšno stališče se odloči Stepan Radić v nadaljnji borbi proti vladi. Danes so prišli iz Zagreba dr. Trumbić, dr. Lorković in Pavle Radić, ki so imeli na sodišču kratke razgovore z voditeljem HRSS. Kakor poročajo današnje »Vreme« iz Zagreba, je določeno za glavne govornike pri verifikacijski debati v plenumu narodne skupščine od strani HRSS in HZ dr. Polić.

Poslanec dr. Polić ima takoj na prvi seji nalogo v imenu HRSS izjaviti, da H. R. S. S. demantira in odklanja vse od vladne večine navedene argumente za razveljavanje radičevskih mandatov. HRSS je odločena, da vodi v bodočnosti borbo z legalnimi sredstvi, kakor se bori legalno tudi sedaj. HRSS odkrito in javno (?) priznava monarhijo in ustavo, zahteva pa, da se ustava spremeni v toliko, v kolikor to zahteva praktično življenje, in da se v ustavo vnese vse ono, kar še manjka in kar je potrebno. Revizijska ustava se ima izvesti na način, kakor to določa ustava sama. Revizijska ustava ni takoj potrebna, nje ni treba forsirati, marveč naj se jo polagoma izvede. HRSS je tudi za to, da se sedanja ustava izvede in porabi v polni sedenju.

Opozicijski računajo, da bo tako izjava HRSS napravila na vlado ugoden vtis in da bo ta privolila v to, da se v skupščini razveljavi samo del mandatov HRSS. Ta optimizem opozicijskih krogov ni na mestu, ker vlada dosledno in odločno vstraja pri svojem prvotnem sklepu.

Strašen ciklon v Severni Ameriki.

Nad 3000 ljudi mrtvih, 63.000 težko ranjenih.

— London, 19. marca. Iz New Yorka javljajo: V več državah Severne Amerike je četrta nastal strahovit ciklon, ki je zahteval povsod veliko število človeških žrtev in povzročil ogromno materialno škodo. Po poročilih iz države Illinois je v času ciklona zblaznelo v okrožju De Soto 20 oseb, ubitih je bilo okoli 150. Reuter javlja iz Jacksonvill, da je ciklon tam ubil 150 ljudi, ravnotako v mestu Oriënt. Mesto Pariz je ciklon enostavno zravnal z zemljo.

— New York, 19. marca. (Izv.) Žrtve strahovitega ciklona po vsej Ameriki cenijo nad 3000 mrtvih in težko ranjenih. Do danes 20. so prenesli v mrtvašnico 850 mrtvih in v bolnišnico 2100 oseb težko ranjenih. Nepopisna je škoda. Divljanje ciklona je težko opisati s praviimi izrazi. Mnogo hiš je porušeni in pod ruševinami se nahajajo še mnogo človeške žrtve. Po vseh mestih Severne Amerike so cerkve in šole spreminjene v prave bolnišnice oziroma mrtvašnice.

pravimo, da bo nemoč rodila v opoziciji zdrave posledice. Posledice predvsem oralnega značaja! Iz nemoči se bo rodila prava, trezna in stvarna parlamentarna taktika, ki ne bo več žugala, ki bo marveč svetovala in analizirala ter kritizirala, kakor se spodobi za intelektualne poslance.

Debata o Radičevih poslancih bo prerodila hrvatsko politično življenje, bo pa tudi ozdravila, tako vsaj upamo.

nica. Najbolj značilno je, da je ta katastrofa zahtevala vporabo velikanskega obveznega materialja in zdravil, tako da je začelo že primanjkovati ponekod obvez in medicamentov. Več tisoč oseb ni mogli zdraviti operirati oziroma obvezati, ker niso imeli na razpolago primernega materialja.

— Berlino, 20. marca. (Izv.) Danes prihajajo podrobna poročila o strahovitem ciklonu, ki je divjal 18. t. m. po vseh važnejših krajih Severne Amerike. Števila človeških žrtev še ne morejo točno ugotoviti. Cenijo 3500 mrtvih. Orkan je samo v državi Illinois zahteval 1400 človeških žrtev, 2300 je bilo pa težko ranjenih. Po najnovejših poročilih, ki opisujejo grozno katastrofo, je bil ciklon po svojem obsegu in po žrtvah strahovitejši, kakor pa je bil veliki potres v San Francisku. S primerno gotovostjo je lahko trditi, da znaša število človeških žrtev okoli 3500, število težko ranjenih pa 63.000.

tudi opozicijo samo in njene dosedanje, skrajno nedopustne in neumestne opozicijske metode.

Več zaupanja, več medsebojnega spoštovanja, več stvarnosti, popustljivosti, pa nastopijo tudi v narodni skupščini mnogo boljše razmere in stranke se bodo lahko z vlado sporazumele za kompromisne zakone. To pa je glavna naloga opozicije v rednem in pravem parlamentu.

— Berlin, 20. marca (Izv.) Wolffov urad javlja iz New Yorka: Po poročilih iz Chicago znaša število mrtvih v državah Indian, Illinois in Missouri 990 mrtvih in 2099 težko ranjenih. 18 mest je popolnoma porušeni. Ponekod je nastal še požar, ki je povzročil ogromno škodo. Mesto Murphibourgh z 10.000 prebivalci je popolnoma izginilo. Tu so največje človeške žrtve.

Katastrofalni požar v Tokiju.

3500 hiš uničenih, 1800 oseb mrtvih, 30.000 ljudi brez strehe.

— Pariz, 19. marca. (Izv.) Iz Londona in Tokija prihajajo poročila o strahoviti požarni katastrofi, ki je zadela glavno mesto Japonske Tokijo. Dne 17. t. m. popoldne je izbruhnil velikanski požar v severnem predmestju Tokija. Požar se je strahovito hitro razširil in okoli 22. zvečer je še bilo nad tisoč hiš upepeljenih. Da se siloviti požar uduši, je bila mobilizirana vsa vojska, toda gasilna akcija je bila povsod brezuspešna. Po dosedanjih poročilih znaša število uničenih hiš nad 3000, 20.000 ljudi je brez strehe in kakor blazni letajo po ulicah okrog. Povzročena materialna škoda je skoraj neprecenljiva. Znaša gotovo nad 50 milijonov dolarjev. Požar je trajal skoraj dva dni in šele snoči se je posrečilo požar deloma omejiti.

— Berlin, 20. marca. (Izv.) Po poročilih iz Tokija je katastrofalni požar upepelil nad 3500 hiš. Da je požar zavzel tako strahen obseg, je pripisovati tudi okolnosti, ker so vse japonske hiše zgrajene iz lesa in ponekod celo iz debelega papirja. Dosele so našli 1800 oseb mrtvih, ki so poslej žrtve požara. V mestu vlada silna panika.

Ker je ogenj nastal v istem času v več predmestjih in na raznih nasprotnih krajih, smatrajo, da gre tu za velik političen atentat. Hkratu je začelo goret v severnem in nato v južnem predmestju, kmalu za tem pa v treh tovarnah.

Smrt lorda Curzona.

— London, 20. marca. (Reuter.) Lord George Curzon je umrl danes ponoči. Obol je prvotno na pljučnici. Umrl je na posledicah težke operacije.

Lord George Natanael Curzon je bil eden izmed najvplivnejših angleških državnikov in voditeljev konservativne stranke. Rojen je bil leta 1859. v Londonu in je bil leta 1886. prvi izvoljen v volilnem okraju Lancashire v poslansko zbornico, kjer se je pridružil konservativni stranki. Prva leta svojega parlamentarnega delovanja se je posvečeno posvetil problemom orientalske politike. Od 1. 1891. do 1892. je bil podtajnik za Indijo in leta 1895. je vstopil v kabinet Salisburyja, kjer je prevzel vodstvo zunanje politike. Leta 1899. je bil imenovan za indijskega podkralja. Lord Curzon je spisal tudi več političnih spisov, tako »Rusija v osrednji Aziji« in »Angleško-rusko vprašanje«. Zadnji čas je Lord Curzon težko obol na pljučnici. Prvotno so pričakovali, da okrevi, toda zadnji čas se mu je bolezen zelo poslabšala in je noč umrl. Pred dvema dnevoma so Curzona operirali na žolčnem kamnu. Operacija se je ponesrečila.

VELIKO NEZADOVOLJSTVO V DAVIDOVIČEVI STRANKI.

— Beograd, 20. marca. (Izv.) Danes dopoldne je bila seja Davidovičevega parlamentarnega kluba. Do izbruhla je prišlo vse nezadovoljstvo, ki vlada proti Ljubid Davidoviću radi njegove politike. Zelo so nezaдовoljni subotški Madžari proti posl. Milanu Grolu. Poleg starih malkontentov dr. Kumanudija in Koste Timotijevića proti Davidovičevi politiki so nastopili še novi, tako dr. Polić Angjelinović, dr. Šumenković in drugi.

TRGOVINSKA POGAJANJA Z MADŽARSKO.

— Beograd, 20. marca. (Izv.) Danes je prispela v Beograd iz Budimpešte madžarska delegacija, da končno zaključi trgovinska pogajanja z našo državo. Podpisati je treba še dve konvenciji in sicer eno o dvignjenju sekvetrov in drugo predvojnih dolgovih. Po podpisu teh dveh konvencij je smatrati pogajanja s Madžarsko za končana.

POLITIČNI POLOŽAJ NA BOLGARSKEM.

— Sofija, 20. marca. (BTA.) Narodno sobranje je izključilo šest komunističnih poslancev in razveljavilo njih mandate. — Sofija, 20. marca. Okoli 30 oseb broječa komunistična tolpa je proglasila v Kilisu pri Sumenu seljaško sovjetsko republiko. Vlade čete so okolico okobale. Dosele je aretiranih nad 200 oseb.

USTANOVITEV INŽENJERSKE ZBORNICE.

Beograd, 19. marca. n. Danes je bila v prostorih Trgovske zbornice svečana ustanovitev inženjske zbornice, katere so se med drugimi udeležili tudi zastopniki raznih kulturnih udruženj in institucij. Otvoritev se je predsedoval bivši pomočnik prometnega ministra Savo Jelić, ki je predaval o razvoju tehnike od najstarejših časov pa do danes. Nato so razni zastopniki pozdravili ustanovitev inženjske zbornice in naglašali njen pomen.

NEMSKI GARANCIJSKI PREDLOGI.

— Pariz, 20. marca. Angleški poslanik v Berlinu lord Davenport je dobil od svoje vlade nalog, da napravi pri nemški vladi v smislu dogovora med Herriotom in Chamberlainom demaršo in zahteva od nemške vlade, da predloži k svoji garancijski ponudbi preciznejše in konkretnije predloge. Herriot se je namram Chamberlainu izjavil, da bi bila Francija pripravljena proučiti nemški garancijski pakt, če bi bil v resnici sestavljen na podlagi konkretnih predlogov, ker sedanja ponudba pomenja več ali manj samo sondiranje terena.

ČIČERIN OBOLEL.

— Moskva, 20. marca. Zunanji komisar Čičerin je po svojem povratku iz Tiflisa težko obol. Litvinovu je začasno poverjeno vodstvo zunanjih poslov.

BOLEZEN ANGLEŠKEGA MARŠALA.

— London, 20. marca. (Reuter.) Maršal French je težko obol. Njegov položaj je resen.

Borzna poročila.

Ljubljanska borza.

ZITNI TRG.
Pšenica, domača, par. Ljubljana, blago 475; otrobi, pšenični, drobni, juta-vreče, fco. Ljubljana, blago 210; otrobi, pšenični, drobni, pol juta, pol papirnate vreče, fco. Ljubljana, blago 205; otrobi, pšenični, debeli, juta-vreče, fco. Ljubljana, blago 257.50; koruza, nova, promptna, fco. sremska postaja, blago 182.50; koruza, nova, april, maj, junij, fco. Postojna, trans, blago 260; koruza, nova, promptna, par. Ljubljana, blago 225; koruza, okrogla, medijumska, franko, medijumska postaja, blago 230; koruzni zdrob, fco. Ljubljana, blago 400; ajda, siva, fco. stajerska p., bl. 287.50; proso, fco. Ljubljana, denar 300; bučne pečke, reš., fco. hrvatska postaja, blago 500; bučne pečke, rešetane, fco. Reka, neocar., blago 525; krompir, reš., fco. stajerska postaja, blago 140; krompir, bel, fco. stajerska postaja, blago 135; krompir, rumen, fco. stajerska postaja, blago 110; čebula, fco. stajerska postaja, blago 360.

EFEKTI

7% inv. pos. iz leta 1921 denar 64.50, blagi 66, Celjska posojilnica d. d. denar 210, blago 210, zaključek 210; Ljubljanska kredita b. denar 238, Merkantilna banka denar 110, blago 130; Prva hrv. štedionica denar 840, blago 845; Slavenska banka denar 74, Krediti zavod denar 190, blago 200; Strojne tovarne in livarne blago 135, Trboveljska premogokopna družba denar 420, blago 430, Združena papirnice denar 100, blago 112, Stavbena denar 275, blago 285, 4% kr. dež. pos. iz leta 1888 blago 22.50, 4 1/2% kr. dež. pos. iz leta 1911 blago 22.50, 4 1/2% kr. dež. pos. iz leta 1917 blago 22.50.

Zagrebska borza.

Dne 20. marca. — Sprejeto ob 13.00.
Devize: Curli 12.15—12.25, Pariz 324.50—329.50, Praga 187—190, New York 62.75—63.75, London 300.40—303.40, Trst 255.75—258.75, Berlin 15.—, Dunaj 0.08825—0.09025. — Valute: dolar 62.125, 63.125, lira 256.50—259.50.

Efekt: 7% inv. pos. 1921 64—64.75, 2 1/2% drž. rente za ratnu šetu 157.50—158, Ljubljanska kredita 235, Centralna banka 15—16, Hrvatska eskomptna banka 122.50—124.50, Kredita banka Zagreb 106—107, Hipotekarna banka 65—65.50, Jugobanka 110—110.50, Praštedionica 840—845, Slavenska banka 75—76, Eksploatacija 48—50, Sečera-na Osijek 705—715, Isis d. d. 58—65, Nilag 50—60, Gutman 470—475, Slavski 175, Slavonija 59—60, Trboveljska 410—420, Union paromlin 485, Vevče 100—120.

Inozemske borze.

— Curli, 20. marca. Današnja borza: Beograd 8.175, Pariz 26.85, London 24.795, New York 8.175, Milan 21.07, Praga 15.40, Dunaj 0.007325.
— Trst, 20. marca. Borza: Beograd 38.80—38.90, Pariz 127—127.50, London 117.65—117.75, New York 24.57—24.65, Curli 473—475, Praga 72.75—73.25, Dunaj 0.03425—0.03475

Gospodarstvo.

Srbsko nezadovoljstvo s prečansko industrijo.

V zadnjem času se javljajo česti glasovi nezadovoljstva s prečansko industrijo. Ti glasovi izhajajo pretežno od strani srbskih privrednih krogov, ki naravno ne razpolagajo z veliko industrijo in ki so omejeni na tisoče malih in srednjih trgovcev ter obrtnikov. Nezadovoljstvo se obrača v prvi vrsti proti najnovejši kartelni politiki prečanske industrije. Ti karteli naplajo, da so se ustanovili karteli špirtne, sladkorne, železne, kožne, pivne in druge industrije zato, da si izločijo medsebojno konkurenco ter da svobodno določajo tako cene, kakor izvozne cene svojih proizvodov. Zelo po čimvečjem dobičku je kartelirane industrije gnala tudi do tega, da odrekajo trgovini, mali posredniški trgovini tudi najmanjši človeški zaslužek. Kartelirane industrije najraje vidijo, da jim trgovina služi brez plačila. Pri tem navajajo nezadovoljstvo srbski krogi, kako so si kartelirane industrije znale pridobiti vladno gospodarsko politiko ter izposlovati naravnost nezasišene zaščite ne carine. Sladkorne tovarne uživajo n. pr. zaščitno carino proti inozemskemu sladkorju, ki dosega 60—70 % inozemske sladkorne cene. Isto velja za kožno industrijo, ki je uspela pridobiti vladno za 50 % carino inozemske cene za usnje in kožo. Te industrije imajo v ljubljanski in zagrebški trgovski zbornici svoje največje zaščitnike in zagovornike. Kjer se vrši kaka državna anketa, se pojavijo odvetniki teh veleindustrijskih brez ozira na druge gospodarske kroge in interese zastopajo do skrajnosti namene industrijskih kartelov. Listi navajajo med drugim skoro v porogljivem tonu, kako da je zahtevala n. pr. slovenska kožna industrija visoke zaščitne carine z razlogom »narodne obrambe« in da je iste razloge navajala tudi železna industrija dveh slovenskih podjetij! Srbski glasovi pravijo, da so interesi prečanske industrije danes prvi, ki odločajo pri mednarodnih trgovinskih pogajanjih. Interesi te industrije da so krivi, če do danes še ni prišlo do sklepov raznih mednarodnih trgovinskih pogodb. Kje je kaj, da se odloča v gospodarskem oziru, bodisi pri budžetu, pri finančnem zakonu, pri davkih, pri trgovinskih pogajanjih, pri carinah, povsod da so zastopniki teh veleindustrijskih zveza in da pritiskajo na odnosno delegata in strokovnjake, odnosno na vladne inštanice v smislu industrijskih kartelov.

Navajamo te glasove in njihove smeri ne radi tega, da grajam našo industrijo ali kakorkoli kritiziramo njeno gospodarsko-politično delavnost ter organiziranost, mamevč zato, da se tudi slovenska javnost seznanja z glasovi nezadovoljstva, ki se oglašajo na srbski strani in da se izpodbije stara pravilica, kakor da prečanski kraji nimajo besede v ti državi. Imajo jo, in še kako ves

liko, samo stvari se ne razglašajo z velikim bobnom!

—g Bilančna seja načelstva Ljubljanske posojilnice. V ponedeljek 16. t. m. se je vršila bilančna seja načelstva Ljubljanske posojilnice, na kateri se je ugotovilo, da je dosegla posojilnica z ozirom na kratko dobo svojega poslovanja, to je od 7. julija do konca lanskega leta, jako lepe uspehe. Bilančni zaključek z dne 31. decembra l. l. izkazuje: prejemkov Din 3.946.234,66, izdatkov Din 3.833.324,78, skupnega prometa Din 7.779.559,44, par je za začetek in kratko dobo šestmesečnega poslovanja jako lepo. Vlog na hranilne knjižice je bilo 1.680.719 dinarjev 95 para, vlog na tekoči račun je bilo Din 1.034.947,19, vlog skupaj 2.715.667 dinarjev 14 para. Izplačalo se je vlog na hranilne knjižice Din 410.501, na tekoči račun Din 924.691,19, skupaj Din 1.335.192,19. — Bilančni zaključek izkazuje kljub velikim začetnim stroškom Din 6.901,28 čistega dobička. Upravni svet je dovoljeval le kratkodobne kredite trgovcem, obrtnikom in uradnikom, privedem pa trgovske kredite in posebno pazil, da je bil zavod vedno likviden, s čimer si je pridobil med občinstvom zaupanje. Posojilnica je imela vedno po tri do štiritisoč dinarjev likvidne gotovine. — Občni zbor Ljubljanske posojilnice se vrši dne 4. aprila t. l. ob štirih popoldne v poslovnih prostorih.

—g Posojila obrtnikom iz čistega dobička državne razredne loterije. Ministrstvo trgovine in industrije je dovolilo na račun brezobrestnega posojila iz čistega dobička državne razredne loterije 140.000 Din za zboljšanje obrtništva. Od tega je dobila arandelovaška obrtna zbornica 100.000 dinarjev, po 2000 Din 8 obrtnikov iz Knjaveca, en obrtnik iz Beograda 3000, drugi pa 5000 dinarjev.

—g Čekovni uradi — podružnice poštne hranilnice. V ministrstvu pošte in brzojava je izdelane načrt o spremembi pravil o uredbi in delokrogu poštne hranilnice v Beogradu, kakor tudi čekovnih uradov. Po tem načrtu bi postali čekovni uradi v Ljubljani, Zagrebu in Sarajevu podružnice poštne hranilnice v Beogradu. Ravnatelj čekovnih uradov bi bili podrejeni ravnatelju poštne hranilnice v Beogradu, ki bi jim dajal vse potrebne instrukcije.

—g Letošnja sladkorna kampanja v Belju. Državna tovarna sladkorja v Belju je končala te dni svojo letošnjo kampanjo. Izdelala je 1560 vagonov sladkorja. Za ta sladkor je bilo potrebno 15.000 vagonov sladkorne pese.

—g Olajšave pri izvozu rude. Za izvoz rude iz naše države se bo računala vozarina odsej po izjemnih tarifah št. II. za tovarno silo vporabljenega vagona.

—g Za Ljubljno ni interesov. V sredo je bila licitacija za zakup eksploatacije železne rude v znanem rudniku Ljubliji pri Prijedoru. Licitacija je doživela popoln fi-

jaško, ker se ni oglašil noben reflektant. Ponovna licitacija bo čez 18 dni.

—g Likvidacija tvornice mila na sveč »Miris«. Glasom sklepa rednega občnega zbora te delniške družbe na Sušaku je podjetje »Miris« v likvidaciji. Uprava poziva vse upnike, da čim prej priložijo svoje terjatve.

—g Vozarina za galun. Prometno ministrstvo je določilo, da se od 15. marca dalje računa vozarina za galun po raz. II.—

II. od postaje Ljubljana gl. kol. do vseh postaj v državi, kjer bi hoteli izdelovati galun.

—g Prodaja vina v Dalmaciji. V prodaji dalmatinskega vina je nastala velika stagnacija, ker ni nikatega izvoza. Producenti so v veliki stiski in morajo prodajati vino po 3 Din liter. Zdi se, da ostane letos v Dalmaciji okrog 100.000 hl nerazprodanega vina. Največ ga je v okolici Sibenika, kjer so tudi cene zelo nizke.

To in ono.

Razne delikatese.

Nedavno je poročal neki angleški list, da so pri obedu nekega velikašev servirali vrabčji puding. Ob tej priliki se je mnogo govorilo o predsodkih, ki nam branijo, da ne bi vzeli na svojo jedino karti tudi n. pr. vrabčev. Ti predsodki temelje edino le na nepoznanju in trmoglavosti.

V Rusiji velja medvedje meso za največjo delikateso. Medvedje krače ali medvedji jezik sta vedno razprodana. Ker je ta jed redka, je umerno zelo draga, zato jo vidimo le na mizah višjih krogov.

Tudi levje meso je užito in ga predvsem cenijo prebivalci Južne Afrike. V mnogih krajih obeh Indij uživajo z največjo naslado tigrovo meso, ki ni le zelo redno, temveč tudi vpliva ojačujoče na mišice in bistri razum. Diši pa kot žilasta govedina.

V Afriki in Indiji je zelo čislana jed slonovo mesto. Evropejci pa, ki so ga imeli priliko poskusiti, trdijo, da je mehko kot usnje in sočno kot lep. Drugi nasprotno imajo vse slonovo meso za tako slastno in okusno kot pečene slonje gnatji, ki so znana jed, vredna vsake kraljevske mize.

V gornjem Egiptu nosijo na trg krokodilje meso, a tudi v Siamu in Saigonu ga prodajajo kot pri nas govedino ali teletino. V St. Domingu in ob vsej obali Centralne Amerike uživajo kajmna, kuhanega ali pečnega; diši baje kot kunec. Posebno cenijo ntegovaja jajca, ki so zelo redilna. Epikurejci Zapadne Indije imajo v največji časti rogatega legvana. Servirajo ga navadno kuhanega poleg čistene legvanove masti, v katero poskakajo meso.

Izmed vseh reptilij, ki so užite, je brez dvoma najpopularnejša žaba. Posebno jo cenijo Francozi, Belgijci, Italijani in Portugalski. Največ pripravljajo za na mizo zeleno žabo, dasi je rdeča okusnejša od zelene.

Obedu, ki sestoji iz gadj je, pečene slonove gnatji, kuhanega legvana in praženega aligatorja, mora slediti tudi primeren poobede. Arabci uživajo kuhane in konzerv. rožne popke, dočim ljubijo Kitajci kandirane rožne popke in jasminov cvetje. Turki servirajo navadno rumeno lilijo, ki raste ob potokih in po močvirjih in ki ima potem okus po konjaku.

Na Francoskem ponekod kandirajo vitolce v velikih množinah. V Grasso, kjer se nahajajo obširni travniki, posejani z vijoli-

cami pobirajo vse stare in uvele cvetove in jih prodajajo slaščičarnam, kjer jih pražijo, omakajo v vre sladkor in spravljajo v promet kot »vijolične konfiture«. V Romuniji in Bolgariji uporabljajo kot začimbo vrtnice, lipove cvetje, vijolice in mačke. Na Kitajskem kuhajo iz lilij, ki se potrjuje, preden se cvet odpre, sočevje, ki baje imenitno diši.

Najzanimivejši od vseh užitnih rastlin je vsekakor cvet maslinjaka (fulvah), ki raste v prostiranih gozdih goratih predlov Indije. Drevo rodi vsako leto več centov mehkih, zvončastih cvetov. Marca in aprila, ki sta najtopplejša meseca v Indiji, cvetovi odpadejo. Ako so sveži, so posebnega, osladnega okusa. Posušeni na soncu so kakor rozine. Uživajo jih namočene v sirovem maslu ali pečene.

Španski zakladi.

Štirideset let že uganja neka družba španski lopovov sleparije s svojimi »zakladi«. Razpošilja zdaj v ene, zdaj v druge evropske dežele pisma, ki naznanjajo, da je neki nesrečni španec, ki je v zaporu, preganjan po nedolžnem, zakopal neke (kraj se naznači približno) veliko vsoto denarja, katero treba dvigniti. Prejemnik pisma naj se potrdi v Španijo, tam izve vse natančno, potem bo bogato obdarjen. Ako se je kdo odzval prvemu pismu, so sledila druga pisma, polna raznih podrobnosti in navodil, kaj treba storiti. Ako je bil kdo tako nespamet, da je res prišel v Španijo in prinesel s seboj denar, so ga grdo oplenili, in še dobro, ako je odnesel življenje. Kljub vsemu temu je šlo španskim sleparjem delo dobro izpod rok.

Ni dolgo tega, ko se je bil odločil neki tržaški trgovec iti v Španijo na povabilo takega le nesrečno zaprtega španca, da reši zaklad in da se usmili njegove trpeče male hčerke. Tržačan je šel tja v družbi z nekim svojim znancom. Sleparji so ga čakali na določenem kolodvoru in odvedli oba v neki umazan hotel. Ni jim bilo všeč, da sta dva. Ves posel se je imel izvršiti drugi dan. Ta čas pa sta Tržačana uvidela, kam sta zšla, posrečilo se jima je, priti pločji iz hotela in se odpeljati s prvim vlakom proti francoski meji.

Tudi na Bavarsko so v zadnjem času prihajala španska pisma. Neki monakovski trgovec je bil povabljen, da naj pride

s določeno vsoto denarja v Španijo. Pisec pisma, trgovec v konkurzu, mu je poročal, da je zastavljen neki kovček, kateri ima skrit vrednost v avcarskih frankih. Trgovec je imel rešiti kovček. Pisal je v Španijo onemu trgovcu in dobil potem več dolgih pisem z nasveti, kako naj postopa. Ta pisma je odstopil policiji, ki je nadaljevala dopisovanje. Nekdo drugi je dobil naznanilo, da je bil udeležen pri neki ofiterski zaroti. Pobegnil je bil v Nemčijo in tam je zakopal svoj denar v bližini Reichenhalla. Tam bi se naslovnik, naj pride v Španijo, vabi se čakala hči onega nesrečnega zaprtega oficirja in ga spremlj v Reichenhall ter mu pokaže zaklad. Policija je vse to naznanila španskemu konzulatu.

Šele na prizadevanje in ostra posredovanja inozemskih oblasti se je španska vlada začela brigati za sleparje in jih končno tudi prijel. Aretiran je tudi poglavar lopovske družbe, ki je bila, kakor je doznano, izborna organizirana doma in v inozemstvu in je razpolagala z velikimi sredstvi. Od meseca julija lanskega leta je bila španska zakladna sleparija zopet v polnem cvetju in je zajemala zlasti Italijo in Nemčijo. Ali je bo sedaj vendar enkrat konec?

* Vsiljiv kavalir. Te dni je stopila 24 letna nemška državljanka Elizabeta Jung v milanski brzdovlak. Da se vrne preko Švice v domovino. Predao je vlak dospel do postaje Orvieto, je vstopil v kupe železničar in vprašal po listku. Dama mu je pripovedovala, da potuje do Frankfurta v tretjem razredu, kakor jo je povabil v prvi razred, češ da ji kot kontrolor lahko izpolni to ljubezljivost. Komaj se je dama vsedla, je vstopil železničar v kupe, se vrzel nagnjo in jo posilil. Dama se je onesvestila. Na postaji Chiuri je železničar izginil. Dama pa je izstopila in ovadila s solzami v očeh dogodek postajnemu načelniku. Železničarja so se tisti večer aretirali v Rimu in ga pripeljali v Chiuri, kjer ga je dama spoznala. Nasilnež pripada fašistovski železničarski milici. »Kavalirja« so takoj vlekli v zapor.

* 27 otrok. Iz Dessava poročajo, da je tamkaj povila 47 let stara žena nekega delavca 27. otroka. Med otroci je več dvojčkov, 11 jih že živi, 16 jih je umrlo. Najstarejša hčerka te žene je v isti noči kot njena mati povila dvojček.

* Tudi milijardarji se izogibajo davkov. Iz Los Angelesa v Kaliforniji poročajo, da je davčna oblast uveljavila sodne korake proti petrolejskemu magnatu Dohenyu, ki je po njenem mnenju napovedal mnogo prevelik dohodkov, nego jih je imel v resnici. Davkarja zahteva od njega za leto 1919, zastankai 900.000 dolarjev.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMSEK.
Odgovorni urednik:
VLADIMIR KAPUS

Barvni trakovi, ogljeni, indigo in povoščeni papir, hektografični zvitki in aparati, podloge za stroje pri Lud. Baraga, Selenburgova 61/.

Darujte za „Sokolski Tabor“!

Budimpeštanski
mednarodni velesejem,
od 18. do 27. aprila 1923
ki ga je aranzirala
Trgovsko obrtniška komora v Budimpešti.
Olajšave pri voznih kartah in potnih listih.
159 T S pojasnili služi:
Beograd: Dr. Geza Szilagy, Strahinica bana 43/a. — Split:
Ured za vozne karte. — Skopje: Chambre de Commerce et
d. Industrie. — Centralni urad: Budapest, V. Szemere u. 6.

Najstarejša slovenska
gleskarska in ličarska
delavnica
Ivan Bricek, Dunajska c. 10,
se priporoča. Izvršitev točna, cene
zmerne. 1798

Cez 50 let
se uporablja z najboljšim
uspehom 135T
Piccolijeva
želodčna
tinktura
katera krepi želodec, pospešuje
slast in prijeto telesa.
Naročila sprejema
lekarna dr. G. Piccoli
Ljubljana, Dunajska cesta.

Brača Kolländer (Subotica)

preporučajo bogato skladišče perja za jorgane i jastuke od najjeftinije do najfinije vrste. Najbolje poznata eksport firma, potpuno garanciju pruža. — Brza i tačna posluga. 34 L

Razpis nove staube

Zupanišvo Zellmije razpisuje novo prilicno staubo šole duvarstvenice. Načrti te razpisne o obšinski pisarnici na Gorenjem Golem. Interesovanost o upegled od 15. marca do 15. aprila. Javna dražba se vrši 15. aprila na Golem na lico mesia. 792

Najceneje
se podpletajo raznovrstne
nogavice. — Pred Skofija
jo 1/L 60/L

Predtiskanje
ročnih del najmodernejših
vzorcev po izvanredno
nizkih cenah. — Naslov pove
upr. Slov. Naroda. 61/L

Stavbna parcela
2137 m² v ljubljanskem pred-
mestju (Moste) se po ugodni
ceni proda. — Naslov pove
upr. Slov. Naroda. 831

Realitetna pisarna
FRANC SCHANTEL Ljub-
ljana, Mestni trg 18/L se
priporoča za nakup in pro-
dajo nepremičnin pod naj-
ugodnejšimi pogoji. 837

Dekle
pridno, pošteno, ki zna sa-
mostojno kuhati in poleg
sobarice pomagati opravljati
druga lahka hišna dela, se
sprejme takoj. Ponudbe pod
naslov gospa Danica Omer
Karlovac (Hrvatsko) 830

Čebulček in
česen
nudi najceneje
Sever & Ko.
Ljubljana 823

Cenitve
industrijskih, obrtnih in
drugih podjetij prevzame
po lastnih strokovnjakih
ter oddaja dotična mnenja
(ekspozije). — Gospo-
darska pisarna, družba z
o. z. v Ljubljani, Wolf-
va ulica 1/II. 31/L

Srebrne krone
kupim. — Ponudbe pod
»Plačam dobro 68/L na
upravo »Slov. Narodae.

»Gone«,
nov preizkušen in edino
siguren lek proti kap-
vici (tripier) ter zastare-
lemu (kroničnemu) tri-
perju ter vnetju mehur-
ja. Za popolno ozdrav-
ljenje treba šest lončkov.
Vsak lonček z navodilom
stane 45 Dn. — Proizva-
ja in po pošti razpošilja
tudi na zdravniški pred-
pis lekarna Penić, Zapr-
prešič, Hrvatska. 99/T

Parna žaga
naprodaj po nizki ceni
Lokomobila 46—50 HP;
kuri se z žaganjem. Polo-
nojarjenik 75 cm širok,
cirkularna žaga — vse v
dobrem stanju, malo rab-
ljeno od leta 1923. — se
oddaja radi preselitve. Ta-
kojšnji nastop. Cena za
vse skupaj Din 500,00/0.
Od železnice deset mi-
nut oddaljeno, ob okraj-
ni cesti, krasna lega, pro-
stora dovolj za les. —
Pismene ponudbe pod
»Nizka cena/804« na
upravo »Slov. Narodae.

Kapitalisti!
Večja tovarna v Slove-
niji, tako vplejana, da
ne more toliko izdelati,
kolikor ima naročil, brez
konkurence, želi poveča-
ti obrat. Potreben kapita-
l Din 500.000. — proti
vknjižbi ali pristop kot
delovnik z osebnim so-
delovanjem. Sprejme se
tudi inostranski kapital.
Uspešno posredovanje
se honorira po dogovo-
ru. — Ponudbe pod »To-
varna 125/777« na upra-
vo »Slov. Narodae.

GROZIT
ROZITA PLACA ZA KROV
JAKA
TRAJNA
OLUJI ODOLJIVA
KUPUJE SVOJO SA SVOM
VARNOSTM PRIZNANU PLOŠČA POKR-
VALJE KROVA

Beogradska fabrika asfalta i katranskih proizvoda
BEOGRAD, Vuka Karadžića 6
Telegram: Grozit. Telefon 27-20.
Proizvodnja: »Grozit« krovna hartija, asfalt i katranova
krovna hartija, asfalt ploče za izolovanje, ter kamenog uglja,
karbolinene, drveni cement, lak za krovove i za gvozdja,
smola iz kamenog uglja, meka i tvrda itd.
Zastupnike za Sloveniju se traže. 829

? Močete li se od glitla i reumatizma osloboditi?
Ta cilj može se postići jednim izvrsnim liekovitim napitkom. Ovaj liekoviti napitak poboljšava sveopće stanje, pojačava volju za jelom, podiže probavo te pospešuje ozdravljenje. — Mlado i staro može ovo liečenje pokušati, koje je već u sasama beznađnim slučajevima pomoglo.
Potpuno badava
vam dajem priliku, da se o učinku sami osvjedočite. Zaintervajte propise za liečenje reuma-
tizma, koji će vam razjasniti, kako se možete brzo vaših boli riješiti. Pišite na:
August Märzke, Berlin, Wilmersdorf, Bruchsalstr. 5, Abt. 307.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo
LJUBLJANA, Prešernova ulica 50 (v lastnem poslopju).

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsako-
vrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut,
borzna naročila, predumi in krediti vsake
vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila
v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.
Brzljavke: Kredit, Ljubljana - Telefon 40, 457, 548, 805 in 806